

Заняття 1. «Стародавні цивілізації Азії та Африки»

Мета:

1) Освітня: ознайомити учнів з історією стародавніх цивілізацій Азії та Африки; познайомити з розташуванням та природними умовами Стародавнього Єгипту, Єрусалиму, Китаю; дослідити, чому Єрусалим називають колыскою трьох релігій; дізнатися, чим славився Давній Китай; вчити знаходити на карті країни Азії та Африки.

2) Розвиваюча: розвивати вміння аналізувати, порівнювати, виділяти головне, робити висновки, наводити приклади; розвивати вміння міркувати, правильно висловлювати свою думку; удосконалювати навички критичного мислення, вміння працювати з різними джерелами інформації,

3) Виховна: виховувати почуття шанобливого ставлення до культурної спадщини інших народів, повагу до інших релігій світу, до праці та трудової діяльності людини.

Тип заняття: засвоєння нових знань

Очікувані результати:

Після цього заняття учні зможуть:

- ✓ знаходити на карті країни Азії та Африки.
- ✓ розрізняти історичні релігійні пам'ятки культури Єрусалиму, Єгипту, Китаю;
- ✓ відповісти на питання: «Чому Єрусалим став колыскою трьох релігій?», «Чому Єгипет називають «Дарунком Нілу?»
- ✓ розповідати про винаходи давнього Єгипту і Китаю;
- ✓ з'ясувати, чому піраміда Хеопса належить до Семи чудес світу.
- ✓ зможуть пояснити зміст прислів'їв єврейського народу.

Практичне застосування :

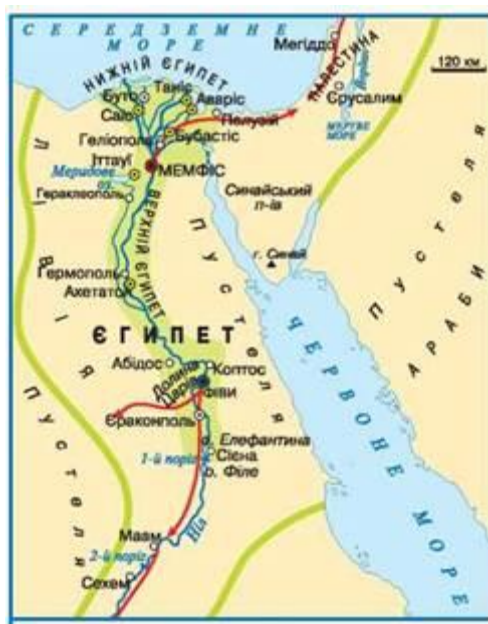
Після вивчення теоретичного блоку першого заняття учні зможуть визначити видатні пам'ятки Єгипту, Єрусалиму, Китаю при відвідуванні цих країн і побудувати власну екскурсійну карту для своїх родин.

Теоретичний блок.

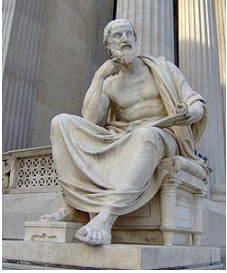
ЧОМУ ЄГИПЕТ НАЗИВАЮТЬ «ДАРУНКОМ НІЛУ»?

- Роздивись карту.
- Який материк ти бачиш?
- Знайди Єгипет.
- В якій частині материка він розташований?
- Назви головну річку Єгипту, пустелі, моря, міста.

На північному сході гарячої Африки східною околицею найбільшої у світі пустелі Сахари несе свої води одна з найбільших річок у світі — **Ніл**. Саме в долині Нілу зародилася давньоєгипетська цивілізація. У Єгипті був спекотний і сухий клімат, дощів майже не було. Від спеки ґрунт покривався тріщинами, ставав твердим, наче камінь. У травні й червні із заходу віяв пекучий вітер **пустелі Сахари**. Південний вітер **хамсин**, що лютував майже 50 днів, нісся з неймовірною силою і здіймав хмари дрібного пилу та піску. Єгипетська земля оживала з розливом Нілу.

Давньогрецький історик **Геродот** назвав Єгипет даром Нілу, бо саме завдяки розливам річки, нанесення родючого річкового мулу на поля під час повені стало можливим **іригаційне землеробство**.

Землеробство потребувало величезних зусиль. Під час розливів деякі ділянки землі заливало водою — і рослини гнили, а на інші ділянки вода майже не доходила — і рослини засихали. Тому жителі Єгипту почали будувати загороджувальні дамби — насипи у вигляді валів із глини й очерету. Землі, до яких не доходила вода, зрошували за допомогою каналів. Щоб звільнити землю під посіви, єгиптянам доводилося осушувати болота, вирубувати очерет.

Давньоєгипетське суспільство складалося з кількох груп населення, кожна з яких виконувала чітко окреслену роль у державі. **Фараон** правив державою за допомогою знаті та **жерців**. Він роздавав їм землі, посади, нагороди. Фараон призначав правителів регіонів (номів) — **номархів**, що мали судову владу та збирали податки. Працю селян контролювали наглядачі й писарі, які занотовували кількість зібраного врожаю. Селяни не мали ані власної землі, ані знарядь праці й не могли розпоряджатися продуктами своєї роботи.

У давнину єгиптяни, як й інші народи, були безпорадні перед грізними й незрозумілими для них явищами природи. Вони наділяли тварин і рослини надприродними силами, вшановували багатьох звірів як божеств. У багатьох

місцевостях Давнього Єгипту священною твариною вважався крокодил. Ніхто в Єгипті не міг скривдити кішку — священну тварину **богині Бастет**. Єгиптяни й багатьох богів зображували з тілом людини та головою тварини або птаха. Одним із головних богів вважався **бог сонця Ра**, що мандрував у небесному човні денним небосхилом. По всьому Єгипту поширився **культ Осіріса** — бога природи, що вмирає та воскресає, і бога мертвих.

У Давньому Єгипті фараона вважали живим богом. Єгиптяни вірили, що цар не вмирав, а лише покидав землю людей, сховавшись на свій обрій, сягав неба та зливався зі своїм творцем. Для вшановування фараонів будували гробниці, заупокійні храми, створювали їхні статуї. Єгиптяни першими у світі створили монументальні споруди з каменю — піраміди та храми. Найбільша з усіх єгипетських пірамід — **піраміда Хеопса** (2580-2560 роки до н. е.).

Єгипет - одна з небагатьох країн, розташована відразу на двох континентах. Основна частина його лежить в Африці, але у Єгипту є володіння і на Синайському півострові, який відноситься до Азії. Єгипет — країна однієї

національності. Араби складають більше 98% її населення. Понад 95% всієї єгипетської території — безплідні пустелі. Стародавні єгиптяни першими винайшли мило, цемент і скло. У давньоєгипетському алфавіті було близько семисот ієрогліфів. Знаменита піраміда Хеопса — єдине чудо світу, що уціліло до наших днів.

Цікавинки про Єгипет.

<https://www.youtube.com/watch?v=8DCZz3ww-gM&t=2s>

Робота за підручником Ірини Грущинської

«Я досліджую світ» 4 клас 2 частина с 5 - 6

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА. *Перейди за посиланням і трішки відпочинь.*

<https://www.youtube.com/watch?v=vGAkqpIzPI0>

ЯК ЄРУСАЛИМ СТАВ КОЛИСКОЮ ТРЬОХ РЕЛІГІЙ?

- Роздивись карту Ізраїлю.
- Знайди сусідні країни, море, пустелю.
- Знайди Єрусалим
- В якій частині Ізраїлю він розташувався?

Ізраїль - країна в південно-західній Азії на південно-східному узбережжі Середземного моря. На півночі межує з Ліваном, на північному сході — з Сирією, на сході — з Йорданією, на південному заході — з Єгиптом. Ізраїль є однією з високорозвинутих держав світу і є прикладом того, як держава без будь-яких природних багатств та ресурсів може досягти високого рівня життя суспільства. Ізраїль лежить на перехресті трьох континентів: Європи, Азії та Африки. На території країни розташовані головні святині трьох світових релігій, тому Ізраїль є центром паломництва вірян з усього світу.

Єрусалим — священне місце не лише для християн. Це своєрідна колыска трьох монотеїстичних релігій світу — **християнства, мусульманства та іудаїзму**. Тут святині християнські, мусульманські та іудейські створюють величезну різнобарвну мозаїку: **Храм Гробу Господнього, мечеть Аль-Акса, Стіна Плачу**.

Єрусалим вже давно став одним із найсвятіших місць для євреїв, християн та мусульман. Саме тут було збудовано перший єврейський храм. Саме тут жив Ісус Христос. І саме з Єрусалима, за переказами, пророк Мухамед вознісся на небо до Аллаха та інших пророків. Назва Єрусалим походить з **івриту** й означає "місто миру". Єрусалим виправдовує свою назву. Послідовники різних релігій живуть тут у мирі, поважаючи вірування один одного.

Прочитай єврейські прислів'я. Поясни їх значення.

"Мудрість - це головне, тож здобувай мудрість, а з усім, що здобуваєш, здобувай розум".

"Навчаючи, ти вчишся".

"Чого не бачиш очима, того не вигадуй язиком".

Єврейський народ любить вчитися. Прислів'я – це мудрість і єврейські традиції та цінності освіти. Вони мають на меті збагатити наше життя і облагородити наше розуміння людського стану.

Цікавинки про Єрусалим.

<https://www.youtube.com/watch?v=cq5xnQW-9UE>

Робота за підручником Ірини Грущинської

«Я досліджую світ» 4 клас 2 частина с 7 - 9

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА. *Перейди за посиланням і трішки відпочинь.*

ЧИМ СЛАВИВСЯ ДАВНІЙ КИТАЙ?

На північному сході від Індії розташована велика країна, яку ми називаємо Китай. На заході його території лежать гори та пустелі, на півночі — степи, на півдні — гори, укриті тропічними лісами. Зі сходу та півдня Китай омивають Жовте і Східно-Китайське моря. Стародавні китайці називали свою батьківщину «Тянься» — **«Піднебесна»**, «Чжун-Го» —

«Серединне царство» (бо мешканці Китаю вважали свою країну центром землі), або «Чхун Хуа» — «Серединна Квітуча». Слово «Китай» з'явилося значно пізніше, можливо, походить від назви народу кидань, який завоював Китай у X ст. н.е. Найсприятливіші умови для заселення були у Східному Китаї, а саме — на Східно-Китайській рівнині, де протікають дві могутні річки — **Хуанхе** («Жовта вода») і **Янцзи** («Блакитна», або «Довга ріка»). Беручи початок у горах **Тибету**, ці річки нагадують Тигр і Євфрат: дуже бурхливі, несуть багато мулу і піску, часто несподівано розливаються.

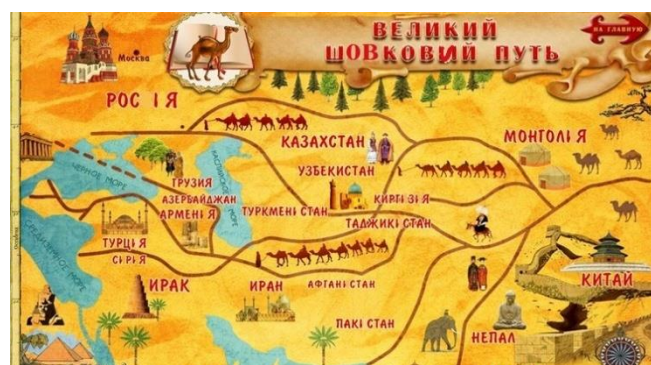

Із II тис. до н.е. в Китаї існували окремі царства, які час від часу об'єднувалися в єдину державу, але частіше ворогували між собою.

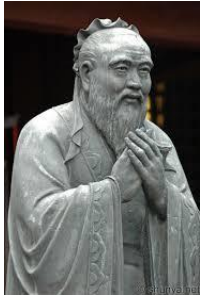
У III ст. до н.е. наймогутнішим стало царство Цінь. До 221 р. до н.е. під його владою було об'єднано весь Китай. Відтоді почала своє існування єдина загальнокитайська імперія Цінь. Її засновник прийняв титул **Цінь Шихуанді**, тобто «Перший імператор династії Цінь». Щоб захистити країну від спустошливих набігів кочовиків, імператор відновив будівництво **Великої Китайської стіни**, розпочате раніше.

Довжина цієї величної споруди, що стала символом Китаю, близько 6350 км, а висота — від 6 до 10 м. Через кожні 2-3 км зводили могутні вежі. По верхів'ю стіни фактично пролягав кам'яний шлях — настільки широкий, що тут легко могли роз'їхатися дві колісниці. Будівництво велось силами 300-тисячної армії, якій допомагали в'язні, раби і селяни.

Для торговельного обміну було прокладено **Великий шовковий шлях**. Великий шовковий шлях — це найвідоміший торговельний караванний маршрут давнини, що виник у перші сторіччя нашої ери. Ним товари з **Китаю потрапляли до Європи**, Близького Сходу, Північної Африки. Цим шляхом китайці доставляли на Захід шовк, метали, ремісничі вироби, а назад завозили коней, пурпурові тканини, скло, вовняні й ювелірні вироби, продукти.

Конфуціанство — вчення, що зародилось у VI ст. до н. е. в Китаї. Головна мета людини, згідно з конфуціанством, полягає в прагненні досягти моральної досконалості.

Чимало винаходів та наукових відкриттів, зроблених у Стародавньому Китаї, людство використовує і донині. Великих успіхів досягли китайські астрономи. Вони вміли передбачати місячні й сонячні затемнення, навіть появу комет, уперше виявили плями на Сонці. Китайські математики знали десяткові дробі та дії з від'ємними числами. Саме тут було винайдено **компас**, що складався з квадратної залізної пластинки та магнітної «ложечки», яка вільно оберталася на відшліфованій поверхні металу. Її ручка завжди показувала на південь. А також перший у світі **сейсмограф** — прилад для визначення коливань ґрунту (землетрусів). Високого розвитку досягла китайська медицина. Місцеві лікарі визначили на тілі людини певні активні точки (нервові центри), вплив на які підтримує здоров'я. Саме китайці винайшли порох, який спочатку використовували лише для влаштування святкових феєрверків.

Цікавинки про Китай.

<https://www.youtube.com/watch?v=XwibKQe0pw0>

Робота за підручником Ірини Грущинської

«Я досліджую світ» 4 клас 2 частина с 9 - 11

ІНТЕРАКТИВНЕ ЗАВДАННЯ. *Перейди за посиланням, пограй у вікторину*

<http://surl.li/lthfx>

Словничок: Ніл, пустеля Сахара, хамсин, Геродот, іригаційне землеробство, фараон, жерці, номархи, богиня Бастет, бог сонця Ра, Осіріс, піраміда Хеопса, християнство, мусульманство та іудаїзм, храм Гробу Господнього, мечеть Аль-Акса, Стіна Плачу, іврит, «Піднебесна», Хуанхе, Янцзи, Тібет, Цінь Шихуанді, Велика Китайська стіна, Великий шовковий шлях, конфуціанство, компас, сейсмограф.

Висновки

- Давньогрецький історик **Геродот** назвав Єгипет даром Нілу;
- Землі, до яких не доходила вода, зрошували за допомогою каналів;
- Найбільша з усіх єгипетських пірамід — піраміда Хеопса;
- Давньоєгипетське суспільство складалося з кількох груп населення — фараон, жрець, раби, селяни,
- Єгипет - одна з небагатьох країн, розташована відразу на двох континентах — Африці і на Синайському півострові, який відноситься до Азії.
- Єгипет — країна однієї національності (араби складають більше 98% її населення);
- Понад 95% всієї єгипетської території — безплідні пустелі.
- Ізраїль - країна в південно-західній Азії на південно-східному узбережжі Середземного моря. Межує з Ліваном, з Сирією, з Йорданією, з Єгиптом;
- Ізраїль лежить на перехресті трьох континентів: Європи, Азії та Африки;
- Єрусалим — це своєрідна колыска трьох монотеїстичних релігій світу — християнства, мусульманства та іудаїзму;
- Китай - «Піднебесна», «Серединне царство», «Серединна Квітуча»;
- В Китаї протікають дві могутні річки — Хуанхе («Жовта вода») і Янцзи («Блакитна», або «Довга ріка»), беручи початок у горах Тибету;
- Велика китайська стіна (довжина близько 6350 км, а висота — від 6 до 10 м, через кожні 2-3 км могутні вежі);
- Великий шовковий шлях — це найвідоміший торговельний караванний маршрут давнини, товари з Китаю потрапляли до Європи, Близького Сходу, Північної Африки;
- Конфуціанство — вчення, що зародилось у VI ст. до н. е. в Китаї;